

Магістр 1 року навчання
фінансового факультету ХНЕУ

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПОЛІГРАФІЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Проведено стратегічний та фінансовий аналізи результатів фінансової діяльності підприємства, а також за допомогою матриці Ж. Франсона та І. Романе визначено фінансову стратегію поліграфічного підприємства, на основі показника фінансово-господарської діяльності.

Аннотация. Проведен стратегический и финансовый анализы результатов финансовой деятельности предприятия, а также с помощью матрицы Ж. Франсона и И. Романе определена финансовая стратегия полиграфического предприятия, на основе показателя финансово-хозяйственной деятельности.

Annotation. A strategic and financial analysis of the financial results of the company was made. A financial strategy of the printing company based on its financial and economic activity was developed using the matrix of J. Franshon and I. Romane.

Ключові слова: фінансова стратегія підприємства, матричний підхід, фінансово-господарська діяльність.

За умов ринкової економіки та самостійності підприємств виникає необхідність визначення тенденцій розвитку фінансового стану та перспективних фінансових можливостей. На вирішення таких питань і спрямовано фінансову стратегію підприємства.

Розробка фінансової стратегії – це галузь фінансового планування. У свою чергу, фінансова стратегія суттєво впливає на загальну економічну стратегію підприємства.

Зміна ситуації на макrorівні та на фінансовому ринку спричиняє коригування як фінансової, так і загальної стратегії розвитку підприємства.

Проблема вибору фінансової стратегії діяльності підприємства є актуальною у зв'язку з необхідністю прийняття рішень у ринкових умовах. Тут основна увага приділяється оцінці поточного стану суб'єкта господарської діяльності. Пріоритетними у даному напрямі досліджень є обґрунтований прогноз напрямів розвитку підприємства, вироблення конкретних рекомендацій для недопущення можливих помилок і прорахунків.

Головною метою фінансової стратегії підприємства є максимізація його ринкової вартості та підвищення ефективності діяльності. Вона досягається шляхом конкретизації цілей з урахуванням завдань та особливостей майбутнього фінансового розвитку підприємства [1]. Система стратегічних фінансових цілей повинна забезпечувати формування достатнього обсягу власних фінансових ресурсів і високу рентабельність використання власного капіталу; оптимізацію структури активів та оборотного капіталу; встановлення прийняттого рівня фінансових ризиків у процесі здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства у довгостроковій перспективі [2].

Кожне підприємство повинно розробити свою стратегію розвитку і тільки від того, як воно це зробить, буде залежати його майбутня діяльність. Формування стратегії необхідно провадити на підставі трьох взаємопов'язаних компонентів: суспільних потреб, внутрішніх можливостей виробника і ситуації, яка склалася в галузі. Тому раціональна стратегія завжди є компромісом між потребами і ресурсами [3].

Вагомий внесок у дослідження стратегічного фінансового управління зроблено у наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених, таких, як: І. Ансофф, Бланк І. А., Горицька Н. Г., Гриньов А. В., Ястремська О. М., Радова Л. Д., Череп А. В., Портер М. Е., Савчук В. П., Шеховцева Н. В., Фатхутдінов Р. А., Єфремов В. С. та ін. Методики, які були запропоновані вченими на практиці виявилися малоприматними для практичного використання з метою здійснення комплексного управління фінансами в сучасних умовах господарювання [4]. Новим напрямом проведення стратегічного фінансового аналізу є застосування матричного підходу Ж. Франсона та І. Романе, який дає змогу визначити фінансове становище підприємства та спрогнозувати відповідні зміни. Не втратив своєї актуальності й факторний аналіз, який дає змогу визначити вплив окремих чинників на результуючий показник [5].

Метою дослідження є проведення стратегічного та фінансового аналізу результатів фінансової діяльності підприємства, а також за допомогою матриці Франсона і Романе буде визначено фінансову стратегію поліграфічного підприємства ТОВ "Фактор-Друк".

Матриця фінансових стратегій Ж. Франсона та І. Романе ґрунтується на розрахунку трьох коефіцієнтів: результат господарської діяльності (РГД), результат фінансової діяльності (РФД), результат фінансово-господарської діяльності (РФГД) [6].

Результат господарської діяльності розраховують за формулою:

$$\text{РГД} = \text{БРЕІ} - \Delta\text{ФЕП} - \text{ВІ} + \text{ЗПМ}, \quad (1)$$

де БРЕІ – бруто-результат експлуатації інвестицій;

ΔФЕП – зміни фінансово-експлуатаційних потреб;

ВІ – виробничі інвестиції;

ЗПМ – звичайний продажів майна.

Результат господарської діяльності з економічного погляду може бути визначений як сума грошових коштів підприємства після фінансування. РГД свідчить про ліквідність підприємства після фінансування всіх витрат, що пов'язані з його розвитком [7].

Результат фінансової діяльності розраховують за формулою:

$$РФД = \Delta ПК - В - ПНП - (Д + ДВФД), \quad (2)$$

де $\Delta ПК$ – зміни позикових коштів;

$В$ – відсотки, вартість фінансування;

$ПНП$ – податок на прибуток;

$Д$ – дивіденди;

$ДВФД$ – інші доходи і витрати фінансової діяльності.

Результат фінансової діяльності відображає фінансову політику підприємства. У ході його підрахунку треба користуватись лише рухом фінансових потоків.

Вирішальне значення для визначення знаку РФД має знак зміни позикових коштів.

Результат фінансово-господарської діяльності (РФГД) підприємства розраховують за формулою:

$$РФГД = РГД + РФД. \quad (3)$$

РФГД показує величину і динаміку грошових коштів підприємства після здійснення всього комплексу інвестиційно-виробничої та фінансової діяльності фірми. Негативні значення результату фінансово-господарської діяльності протягом тривалого періоду може призвести до банкрутства підприємства [7].

Розраховані на основі наведених показників результати господарської та фінансової діяльності ТОВ "Фактор-Друк" в абсолютному та відносному виразі наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Результати господарської та фінансової діяльності

Показник	Абсолютні показники			Відносні показники		
	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.
РГД	113 725	91 083	90 208	> 0	> 0	> 0
РФД	-12 582	-32 085	-15 839	→ 0	< 0	→ 0
РФГД	101 143	58 998	74 369	> 0	→ 0	> 0

Після розрахунку цих основних показників можна умовно зарахувати підприємство до одного з квадратів матриці, а також визначити, на якій стадії фінансового розвитку знаходиться підприємство (табл. 2).

Згідно з наведеними в табл. 2 результатами, ТОВ "Фактор-Друк" у 2009 та 2011 роках знаходилося в квадраті 4 матриці Франсона і Романа, якому відповідає тип фінансової стратегії "рантьє", який свідчить про те, що підприємство знаходиться в зоні успіху, оскільки розмір його господарсько-фінансової діяльності є позитивним. Це було досягнуто завдяки значному обсягу доданої вартості та інших доходів, отриманих ТОВ "Фактор-Друк" у 2009 році, а також незначним обсягом фінансових витрат та зменшенню позикового капіталу, що забезпечило результат фінансової діяльності близький до 0. Фінансова стратегія "рантьє" характеризується наявністю достатньої кількості ресурсів для реалізації інвестиційних проєктів та розвитку виробництва.

Таблиця 2

Матриця фінансових стратегій підприємства

Стадія фінансового розвитку	Гальмування	Стабілізація	Зростання
	РФД < 0	РФД → 0	РФД > 0
РГД > 0	2010 р. ● 1. Батько сімейства РФГД → 0 2010 р. ●	2011 р. ● 4. Рантьє РФГД > 0 2009 р. ●	6. Материнське товариство РФГД >> 0
РГД → 0	7. Епізодичний дефіцит РФГД < 0	2. Сійка рівновага РФГД → 0	5. Атака РФГД > 0
РГД < 0	9. Кризовий стан РФГД << 0	8. Дилема РФГД < 0	3. Хитка рівновага РФГД → 0

При використанні позикових коштів можливе придбання нового обладнання та впровадження інновацій.

Проте у 2010 році підприємство перемістилося до квадрату 1 "батько сімейства", насамперед, через значне підвищення фінансових витрат підприємства ТОВ "Фактор-Друк" разом із деяким зниженням бруто-результатів від експлуатації інвестицій. Дана фінансова стратегія характеризується нижчими за можливі темпами зростання виробництва, проте, наявністю резервів для покращення ситуації при більш ефективному використанні ресурсів. У підприємства спостерігається приплив коштів від господарської діяльності, тобто воно має стабільний прибуток, але цей прибуток йде на виплату поточних зобов'язань за кредитами. ТОВ "Фактор-Друк" у 2011 році повернулося до квадрату 4 "рантьє", в першу чергу, завдяки значному зниженню фінансових витрат і зниженню сум повернення позикових коштів. Також на це вплинуло значне збільшення доданої вартості, зміна фінансово-експлуатаційних потреб та збільшення інших доходів підприємства. Тобто ТОВ "Фактор-Друк" знову має достатній запас коштів, які воно може вкласти у власне виробництво, проте, на даний момент, надає товарні кредити своїм партнерам за рахунок них.

Динаміка показників за останні роки, дає змогу прогнозувати, що у наступному році підприємство залишиться в тому ж квадраті. Проте воно може переміститися до квадрату 6 у випадку, якщо будуть залучені додаткові позикові

кошти, або підприємство інвестує наявні ліквідні засоби в капітал інших підприємств, що принесе дохід у майбутньому періоді.

Таким чином, використання запропонованої матриці дасть змогу керівництву підприємства ТОВ "Фактор-Друк" приймати об'єктивні рішення щодо комплексного використання всіх фінансових ресурсів, спрямованих на досягнення мети фінансової стратегії.

Наук. керівн. Журавльова І. В.

Література: 1. Кнорринг В. И. Теория, практика и искусство управления : [учебник для вузов по спец. "Менеджмент"] / В. И. Корринг. – М. : НОРМА ; ИНФРА-М, 2001. – 528 с. 2. Дорофеев М. Л. Особенности применения матрицы финансовых стратегий Франсона и Романа в стратегическом финансовом анализе компании / М. Л. Дорофеев // Финансы и кредит. – 2009. – № 23(359). – С. 23–27. 3. Балабанов И. Т. Основы финансового менеджмента : учебн. пособ. / И. Т. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 2001. – 528 с. 4. Ансофф И. Стратегическое управление [Электронный ресурс] / И. Ансофф. – 2007. – Режим доступа : <http://library.oscu.edu.ua/docs/Ansoff.pdf>. 5. Кривицька О. Р. Планування прибутку підприємства при визначенні стратегії його розвитку / О. Р. Кривицька // Фінанси України. – 2005. – № 3. – С. 138–146. 6. Ігнат'єва І. А. Стратегічний менеджмент : підручник / І. А. Ігнат'єва. – К. : Каравела, 2012. – 480 с. 7. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Стратегічне управління" для студентів спеціальності "Фінанси" денної форми навчання / укл. І. В. Журавльова, О. О. Порожняк. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 24 с.